

УДК 378.796.071.4

Гуменюк Сергій Васильович
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедра фізичного виховання

Тернопільський національний педагогічний університет імені В.Гнатюка
м.Тернопіль, Україна

ФАХОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ – ВИМОГА ЧАСУ

У статті аналізується ефективність й доцільність використання інноваційних технологій навчання у процесі фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Фахова підготовка повинна враховувати нові умови, які з'являються завдяки сучасним міжнародним та національним вимогам до підготовки фахівців галузі фізичної культури і спорту. Використання сучасних інноваційних технологій у процесі фахової підготовки студентів сприяє становленню їх особистості, формуванню загальної і професійної культури, компетентності, професійних компетенцій, які являються фактором успішної діяльності шкільного учителя фізичної культури.

Ключові слова: інноваційні технології, фахова підготовка, майбутні учителі фізичної культури, навчально-виховний процес.

Вступ. Модернізація вітчизняної освіти її орієнтири на Європейський освітній простір є визначальними у ВНЗ. Сучасний розвиток освіти України у вищій школі ставить завдання постійного удосконалення системи фахової підготовки на основі пошуку й впровадження найбільш ефективних інноваційних засобів навчання. Водночас вимоги до професійної компетентності фахівців, їх рольових характеристик і стандартів, зокрема й майбутніх учителів фізичної культури, постійно змінюються під впливом соціально-економічних процесів, що відбуваються у суспільстві. Використання засобів інноваційних технологій у навчально-виховному процесі спрямовані на вдосконалення фахової підготовки студентів. Таким чином, в сучасних умовах глобальних трансформацій освітнього середовища особливої значущості набуває удосконалення фахової підготовки на основі впровадження інноваційних технологій навчання, це ж стосується й майбутніх учителів фізичної культури.

Аналіз останніх досліджень й публікацій показав, що проблеми формування професійної майстерності учителів фізичної культури постійно знаходяться в полі зору багатьох дослідників серед них: Р.Ахметова, Гринченко, Т.Круцевич, Л.Сущенко, О.Тимошенко. Водночас, зважаючи на значну кількість наукових праць, інноваційні технології навчання все ще не набули масового застосування у фаховій підготовці майбутніх учителів фізичної культури. У сфері фізичної культури і спорту досі переважає пасивна форма організації навчання студентів [4]. Зберігаючи наявні академічні традиції, назріла необхідність принести й адаптувати нове, інноваційне, яке в даній галузі зможе покращити існуючий стан.

Тому **метою** даної статті є теоретичний аналіз ефективності використання інноваційних технологій навчання у процесі фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні освітній простір України активно заповнюється педагогічними інноваціями. У зв'язку з цим перед системою вищої освіти постає завдання переходу від традиційної (пасивної) педагогічної парадигми до активного навчання з використанням засобів інноваційних технологій. Нова парадигма розвитку освіти обумовлює необхідність відповідних змін й у фаховій підготовці майбутніх учителів фізичної культури в у вищій школі. Це знаходить висвітлення в змісті нового освітнього стандарту, нових навчальних планах і програмах, пошуку шляхів удосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів. Фахова

підготовка майбутніх учителів фізичної культури у вищій школі являє собою процес становлення його особистості, формування загальної і професійної культури, компетентності, професійних компетенцій, які являються фактором успішної діяльності шкільного учителя фізичної культури [6].

Основним завданням вищого навчального закладу, який готує майбутніх учителів фізичної культури, як вважає Л.Сущенко [7], повинно стати формування суб'єкта професійної діяльності, здатного підвищити свій професійний потенціал, засвоїти знання з організації процесу фізичного виховання та суспільної фізкультурної культури. Кардинальні зміни ринку праці, а відповідно, і освітнього ринку передбачає диверсифікацію освітніх програм, гнучкість і мобільність у виконанні соціальних запитів держави в кожному конкретному регіоні. Центральне місце у цьому освітньому просторі займають ті вищі навчальні заклади, які ведуть активний обмін студентами, аспірантами, викладачами, беруть участь у міжнародних проєктах і програмах, використовують інноваційні технології, мають доступ до різноманітних комунікаційних мереж і баз даних.

З власного досвід І.Гринченко [3] стверджує, що фахова підготовка майбутніх вчителів фізичної культури має враховувати нові умови, які з'являються завдяки сучасним міжнародним та національним вимогам до підготовки фахівців даної галузі. Тому, майбутніх учителів фізичної культури він розглядає як особистості, які вмотивовано здобувають кваліфікацію відповідно до певного освітньо-кваліфікаційного рівня в процесі спеціально організованої навчально-виховної діяльності в умовах впровадження інноваційних технологій у вищих навчальних закладах для забезпечення в подальшій професійній діяльності здорового способу життя школярів. А фахова підготовка майбутніх вчителів фізичної культури розглядається автором як процес, який відображає науково-методичні, обґрунтовані заходи вищих навчальних закладів, спрямовані на формування протягом всього періоду навчання готовності студентів до професійної діяльності у ЗОШ з організації процесу фізичного виховання школярів враховуючи сучасні вимоги.

На думку О.Тимошенко [8] оптимізація навчально-виховного процесу фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури стосується таких складових: форми навчання; види підготовки; організаційно-методичне управління професійною підготовкою; форми організації занять, моніторинг якості професійної підготовки, інноваційні методи навчання; про-

фесійна компетентність; готовність до здійснення професійної діяльності.

Погоджуються з такими твердженнями Л.Сущенко [7] вважає, що ефективним шляхом підвищення фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури, може стати використання засобів інноваційних технологій, організаційних та науково-методичних рішень, які підвищують можливості вищої педагогічної освіти студентів, активізують освітню діяльність, дозволяють оптимізувати процес підготовки соціально активного, компетентного фахівця, здатного продуктивно мислити й адаптуватися до нових форм і методів роботи.

Водночас автори відзначають, що інноваційні процеси в даній сфері протікають, не так активно, як хотілося б. Подальший розвиток інноваційних процесів багато хто бачить в інтеграції фізичної культури і спорту з іншими соціальними інститутами з метою здоров'язбереження нашого суспільства, формування здорового способу життя у підростаючого покоління.

Посилення вимог до професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури має на меті, модернізацію навчально-виховного процесу та запровадження інноваційних технологій для активізації змін у структурі його організації. Інноваційні технології розглядаються як засіб формування вчителя-новатора, який повинен краще засвоювати систему знань й формувати особисте професійне мислення. Тому, важливим й доцільним напрямком реформування сучасного навчально-виховного процесу є практичне використання засобів інноваційних технологій у фаховій підготовці майбутніх учителів фізичної культури.

Система вищої освіти повинна передбачати створення гнучкої системи підготовки фахівця, що сприяє створенню умов для вибору, побудови і реалізації студентом індивідуальної освітньої траєкторії. Використання інноваційних засобів у фаховій підготовці майбутніх учителів фізичної культури полягає в тому, щоб застосування певних новацій призвело б до виникнення нового ефекту, результату в процесі розв'язання традиційних проблем по-новому. В освітньому середовищі реалізація інноваційних ідей повинна стимулювати підвищення продуктивності у діяльності викладачів і покращення навчально-виховного процесу для їх підопічних [1]. Отже, підготовка майбутніх учителів фізичної культури повинна спонукати викладачів шукати нові, оптимальні засоби і методики навчально-виховної роботи зі студентами, спрямовувати науковців до обґрунтування наукового супроводу впровадження педагогічних інновацій у ВНЗ.

Одним з ефективних шляхів фахової підготовки студентської молоді є використання активного (продуктивного) навчання з використанням передових інноваційних технологій. Активна модель навчання характеризується застосуванням методів, які стимулюють пізнавальну активність та ініціативність

особистості, і є різновидом інноваційних технологій навчання. Воно спрямоване на створення нових можливостей для міжособистісної взаємодії між викладачем та студентом на основі діалогу та продуктивного формування професійних компетентностей майбутніх учителів. Успішне оволодіння професійними компетентностями, в свою чергу, допоможе учителям фізичної культури органічно включитися в педагогічну роботу та розпочати практичне застосування здобутих знань, умінь й навичок у процесі їх самостійної професійної діяльності.

Варто також відзначити й охарактеризувати нові вимоги, які висувуються до теоретичної і практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, в контексті використання інноваційних засобів навчання. Так О.Болотіна [2] визначає, що фахівець з фізичної культури і спорту нової формації повинен знати: зміст інноваційних технологій у галузі фізичної культури і спорту; форми, методи і принципи організації інноваційного навчання; медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціо-культурні основи інноваційних технологій у галузі фізичної культури і спорту.

У відповідності до теоретичних знань, авторкою визначаються вміння які повинні характеризувати сучасних учителів фізичної культури: планувати, організувати і проводити заняття з використанням інноваційних технологій; застосовувати на заняттях сучасні засоби й методи фізичного виховання, адекватні змісту інноваційних технологій; оцінювати ефективність використання інноваційних технологій і контролювати якість навчально-виховного процесу; аналізувати й коректувати свою професійну діяльність; організувати і проводити наукові дослідження у сфері професійної діяльності.

Процес модернізації в системі вищої освіти вимагає широкої розробки інноваційних і методично виправданих концепцій, педагогічних технологій і оволодіння ними майбутніми фахівцями в галузі фізичної культури і спорту. Однак ці технології поки не набули масового поширення в тому числі і в силу того, що вони у вищій школі не стали ще предметом широкого освоєння та застосування.

Зважаючи на вище сказане можна зробити **висновки**:

1. Система вищої освіти повинна передбачати побудову гнучкої системи підготовки фахівця, що сприяє створенню умов для вибору і реалізації інноваційних засобів навчання.
2. Інноваційні технології розглядаються як ефективний засіб формування вчителя-новатора, який повинен краще засвоювати систему знань й формувати професійні вміння.
3. Активна модель навчання характеризується застосуванням методів, які стимулюють пізнавальну активність та ініціативність особистості і є різновидом інноваційних технологій навчання.

Список використаної літератури

1. Ахметов Р.Ф. Проблеми й перспективи формування професійної майстерності фахівців фізичної культури засобами інноваційних технологій. [Електронний ресурс] / Р.Ф.Ахметов, В.К.Шаверський. – Режим доступу: <http://www.eprints.zu.edu.ua/1519/1/07arfzit.pdf>
2. Болотіна О.В. Особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи із школярами спеціальної медичної групи у сучасних умовах вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vlush/Ped/2010_17_2/1.pdf
3. Гринченко І.Б. Сучасні напрями впровадження інновацій в професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури. [Електронний ресурс] / І. Б.Гринченко – Режим доступу: <http://www.nniif.org.ua/File/12gibsnv.pdf>
4. Гуменюк С. Порівняльний аналіз опитування студентів й викладачів щодо формування продуктивного педагогічного мислення / С.Гуменюк // Науковий журнал «Молодий вчений» №5 (20) травень, 2015. – С.92-96
5. Круцевич Т. Інноваційні процеси у сфері підготовки та перепідготовки кадрів з фізичної культури / Т.Круцевич, М.Зайцева // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 4. – С.41-44
6. Мельничук Дмитро. Особливості формування професійної майстерності майбутніх учителів фізичної культури

засобами інноваційних технологій. [Електронний ресурс] / Дмитро Мельничук, Дмитро Бойко. – Режим доступу: <http://www.eprints.zu.edu.ua>

7. Сущенко Л.П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 / Л.П.Сущенко. – Київ, 2003. – 46с.
8. Тимошенко О.В. Вплив особистості керівника на оптимізацію професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури / О.В.Тимошенко // Непереривна професійна освіта: теорія і практика: наук.-метод. журн. – 2007. – Вип. 1-2. – С.55-62

Гуменюк Сергей

кандидат педагогических наук, доцент
кафедра физического воспитания

Тернопольский национальный педагогический университет имени В. Гнатюка г.Тернополь, Украина

**ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ
СРЕДСТВАМИ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ - ТРЕБОВАНИЕ ВРЕМЕНИ**

В статье анализируется эффективность и целесообразность использования инновационных технологий обучения в процессе профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры. Профессиональная подготовка должна учитывать новые условия, которые появляются благодаря современным международным и национальным требованиям к подготовке специалистов отрасли физической культуры и спорта. Использование современных инновационных технологий в процессе профессиональной подготовки студентов способствует становлению их личности, формированию общей и профессиональной культуры, компетентности, профессиональных компетенций, которые являются фактором успешной деятельности школьного учителя физической культуры.

Ключевые слова: инновационные технологии, профессиональная подготовка, будущие учителя физической культуры, учебно-воспитательный процесс.

Gumenyik Sergiy

Candidate of Pedagogical Sciences, Ph.D., Assistant Professor
Department of Physical Education
Ternopil National Pedagogical University named after V.Gnatyuk
Ternopil, Ukraine

**PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION BY MEANS OF
INNOVATIVE TECHNOLOGIES**

The article analyzes the effectiveness and appropriateness of innovative learning technologies in the professional training of future teachers of physical education. Modernization of national education with its benchmarks of the European educational space are crucial in high school. The modern development of higher Ukrainian education aims to improve the system of continuous professional training based on finding and implementing the most effective innovative learning tools.

The increasing of requirements for a training of professional teachers of physical education aims modernization of the educational process and the introduction of innovative technologies to enhance changes in the structure of its organization. Innovative technologies are considered as a form of teacher-innovator which has a better system to absorb knowledge and personal professional thinking. Consequently, it is crucial to use of innovative technology in the professional training of future teachers of physical education.

Key words: innovative technology, professional training, future teachers of physical education, the educational process.